

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esztőtörtökön.

Előfizetési ára:

Egész évre	5 frt — kr.
Fél évre	2 frt 50 kr.
Negyed évre	1 frt 25 kr.

Felélős szerkesztő:

Dr. Prok Gyula. Sztompák Jenő.

Társ-szerkesztő:

Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket

elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza, iskola-utca 13-ik szám.

Egyes szám ára 10 krajczár.

A színház sorsa.

A nyiregyházi színház eladó! Ugy általánosságban véve ez a hirdetmény felette szokatlan, mi azonban, mindenféleképpen különleges nyiregyháziak nagyon meg szoktuk, úgy hogy nem is hangzik a fülünknek bántóan!

Hát eladó! Tudják az alvégen is, ahonnan pedig ez ideig nem igen tisztelte meg becses látogatásával a színházunkat csak minden ötszázadik ember. Elvégre is nem űtközik meg rajta senki. Aminek szintén meg van a maga oka.

A mi színházunk tudvalevőleg — ad notam: Székesfehérvár az áldozatkészség forrásának bőséges pénz osztásán, helyesebben annak reménységén épült fel. Szó sincs róla, az az áldozatkészség eléggé kezdetleges gazdasági és forgalmi viszonyaink között szinte meglepő mértékben nyilvánult, annyira, hogy szinte büszkeségu duzzaszthatja keblünket. Ámde ami áldozatkészségünknek nemcsak ethikai határa, de mindenekfölött finanziaális határa van. Epen azért nem csoda, ha az áldozatkészség ethikai hajlama daczára a tényleges eredmény minden várakozást kielégítő, semmiképen sem lehetett.

Hanem azok, akik megnyitották a „jó üzlet“ reménységével harezban

A „NYIREGYHÁZA“ TARCZÁJA.

A kórteremben.

Irta: Csongor József.

A hatalmas, széles ablakokon besütő nap sugarait leeresztett redőnyök fogták föl. A hosszú kórterem minden zegét-zugát így is ragyogó világosság töltötte be. A nagyterjedelmű fehér falak szinte szórták magukból a világosságot, melyet a padlózat ragyogóra surolt kőcokkái csillámló fennyel vertek vissza.

Tisztaság és világosság: ez jellemezte első sorban az óriási, modern berendezésű kórtermet, melyben mindössze nyolcz, vakító fehér agyéművel ellátott, fehérre festett ágy állott, centiméternyi pontosságú egyforma távolságra egymástól. — Az orvos katonaviselt ember, tartalékos főorvos volt, katonásan tartotta be a rendet s olyan szeme volt, mint a sasnak.

— János, a hetes ágy közelebb van a falhoz, mint szabad volna.

János, a lelkiismeretes szolga valósággal megdöbbenéssel hallotta e kegyetlen kijelentést, épen egy félórával ezelőtt igazította az ágyakat. Jobban megvizsgálták s tényleg az orvosnak lett igaz, az ágyat másfél centiméterrel arább kellett tolni, a falal ellenkező irányban.

álló színházi részvények aláírását, a csak viszonyagosan kedvező eredménnyel végződött jegyzés által megteremtett helyzet nehézségeitől korántsem ijedtek meg. A hiányzó összeg kölcsön által történt előállításával segítették ki a felette égető színház kérdés mindnyájunkra nézve előnyös megoldását.

A színház tehát felépült abban a biztos tudatban, hogy a részvényesek nem csak hogy osztalékra nem gondolnak, de sőt őszinte örömmel lemondanak a szabályszerűen kiállított, sőt talán fel is szelvényezett részvényeik tulajdonjogáról.

És most . . . . .

Nincs szerencsésebb város a nagy magyar alföldön, mint Nyiregyháza

Más városban — nincs is messze az alkalmas exemplum, Nagyvárad nemzedékek hálnak ki a színház-kérdés megoldásának nagy feladata alatt. Nálunk ez önmagától oldódik meg.

Színházunk van! Ez a jelen. Színházunknak lenni kell! ez a jövő. Csakhogy a színház alapítója és fenntartója: a részvénytársaság tönk szélén áll, sőt mondjuk ki őszintén, ott állott tudva és szándékosan a nemes czél mindent elnémító hatása alatt a szervezkedés pillanatától kezdve. A vidám dráma kimenetele nem le-

het más, mint a „Színház“ fenntartására egyedül jogosított és kötelezett város közbe lépése nem a részvénytársaságnak, de a színház enimens jelentőségű érdekeinek megmentése végett.

A tételt helyesen csakis így lehet felállítani. És teljesen elhibázott az a gondolkodás, amely a színházi részvénytársaság kedvezményezését látja vagy sejtí abban, ha a város a színházunkra jelzalogilag nehezedő terhek — és csakis ezeknek — elvállalásával tulajdonul szerzi meg az aránylag csekély áldozattal, rendeltetésének egyezben megfelelő karba helyezhető színházat.

A részvénytársaság érdeke és a kérdésbe beleokoskodott megmentése . . . bagatell. Ugyan mit kell menteni azon a részvénytársaságon, amely a maga jószántából nem akar menekedni. Sőt ellenkezően! Nem kíván létezni. Mint hogy pedig az ő nem létezése egyuttal a színház „nem létezésével“ áll szervi kapcsolatban, ennél fogva egy könnyű, olcsó és észszerű helyeserével el kell fogadni a követelőző dáma, — a színház istenasszonyának kínálkozó karját — a városnak.

Ez csak igen egyszerű!

Nem is kulturális, nem is nagylelkűégi elhatározás kell hozzá, hanem igen-igen közönséges egyszerű-egy!

— Tényleg, éhen kell halni az embernek! Az adagok szemmeláthatólag napról-napra kisebbednek. Ezelőtt két hettel, amikor bekerültem, még jól is laktam. Kár, hogy nem vagyok gyomorhajos, bizonyosan kikuráltak volna.

— Téved szomszéd ur — szolt a négyes — az adagok egyformák, csak a kedved étvágya nem az.

— Már bocsnant, kedves négyes ur, ha a feleségem nem hozna minden délután egy kis enivalót, az orvos már régen az éhhalál tüneteit diagnosztizálhatta volna rajtam.

— Ugy van, — vágott közbe a kettős — mi nem csak betegek, de egyuttal műköplálók is vagyunk.

— Bár nekem volna olyan étvágyam, mint az uraknak, nem panaszkodnék — nyögött a négyes. Halálsápadt arca s beesett szemei beszéltek helyette arról az öt hónapról, melyet mozdulatlanul fekvé, ágyában kellett töltenie.

Az ötös nem vegyült a társalgásba, tenyerébe temetve fejét, buskomoran nézett maga elé. — A főorvos holnapra tüzte ki operációját.

— Ötös ur, mit busul, — inceskedett vele a hármas. — Talán csak nem attól a rongy operációtól fél? Mi az? Harom-negy vágás, kikanalazzák a gennyedtseget, aztán jöhét vissza. Nekem egy arczvonasom sem torzult el, mikor megbicskáltak.

Ez délelőtt történt s János ezért olyan lehangolt még most is. Egykedvűen szedegeti össze az asztalról a tányérokat, tálczára rakja s kifelé tart. A hármas, egy bankhivatalnok utána kiállott:

— János, mondja meg a szakácsnak, hogy a császár-morzsoljából máskor ne ilyen morzsányi, hanem nagyobb adagot adjon. Mondja meg neki, hogy ez a sebészeti osztály, nem a belgyógyászati, itt mindenkinek jó gyomra van.

— Már én csak annyit hozok, amennyit kapok, izenetívő pedig nem vagyok, ha panasza van a hármas urnak, tegyen jelentést a főorvosnak, dörmögte vissza János és mérgezen becsapta az ajtót.

A legtöbb beteg ágyában volt és az ebéd utáni siestát élvezte. Csak az egyes és a hatos időzött a társalgóban, szenvedélyes tartlízók voltak s minden nap félkettőig játszottak. — A többi beteg gyorsan elszivta szivarját s hamarosan visszafeküdt ágyába. Csak a négyes feküdt állandóan már több hónapja. Szendélyes dohányos volt, a kórteremben pedig nem lehetett füstölni s így csak éjszaka elégithette ki passzióját, hetenkint mindössze kétszer, amikor Arminia nővér volt a soros az éjjeli fölgyigázásban, a többiek följelentéssel fenyegeték, Faustina nővér egyszer tényleg föl is jelentette.

János kimenetele után a hármas folytatta kifakadását:

Tudniillik 35—40 ezer forinttal vesz meg legalább 200,000 forintot. Mert bizonyos az, hogy ennek a kedvező vásárnak elszalasztása esetén a városnak építeni kell, — tessék jól megérteni: építeni *kell* egy másik állandó színházat, amely alkotása bele fog kerülni, — és ezt is kérjük jól megfigyelni — bele *kell* kerülni legalább 200,000 forintjába azon egyszerű okból, amely okból 20 milliós parlamenti épületet emel az ország áldozatkészsége. Utóvégre is törvényt hozni lehetne szabad ég alatt is, a mostani épületben is, sőt a Lipót-városi város-háza nagy termében is, ha nem játszana bele a sok minden tényező-kön kívül a nemzeti méltóság érdeke a kérdés megoldásába.

Sőt bizonyos ideális szempontok hatásának engedve, mi fogadnók éppen ujongó lelkesedéssel a város azt az elhatározását, hogy nem váltja magához a színházat olcsó áldozattal. Mert ez esetben látnók lelki szemekkel alkalmasabb helyen, díszesebben és nagyobb arányokban felépült 200,000 forintos városi színházat igen közel jövőben. Hanem addig is, míg a város anyagi helyzetéé odáig javul, hogy a nemzeti kulturális érdekkörébe bele tartozó ily díszes színház építésére gondolnunk szabad lesz, addig is figyelmébe ajánljuk Nyiregyháza város tanácsának és képviselő-testületének, hogy a városnak — ez időszertint még sajnos csak intelligens közönsége követeli, hogy színház legyen.

Ez pedig valamivel fontosabb tény, mint az, hogy a színház egy kicsit oldalt van.

Közügyek.

— **Uj építkezési szabályrendelet.** A Nyiregyháza városában ez idő szerint érvényben lévő építkezési szabályrendelet, amely meg

— Könnyű annak beszélni, aki már túl van rajta.

— Holnap ilyenkor kegyed is utána lesz.

— Megkérem a főorvost, hogy narkotizáljon.

— Kedves barátom téved, ha azt hiszi, hogy megteszi. Ilyen csip-csup operációhoz nem vesztegetik a chloroformot.

— Anélkül meg nem hagyom magam.

— Nem hagyja? Nagyon kérdik azt magától. Csak egyszer lent legyen az ambulatóriumban.

— De le sem megyek.

— Hát akkor minek jött ide? Itt nem gyógyítanak sárkányszírral vagy kigyóhájjal.

A betegeg hangosan nevetni kezdtek. A nevetésre az egyes és hatos bejöttek a társalgóból s mivel a tartli partinak már vége volt, ágyaikba feküdtek. Az egyes egészen fiatal gyerek, segített a hatosnak, ki vastag ur volt s a bal lábára erősen bicsegett. Ágyához segített s aztán gyorsan ő is a takaró alá bujt. A hatos erősen lihegve nehezen elhelyezkedett.

— Ma én voltam a győztes, tizenkét parti közül nyolcat nyertem. Kétszer match is volt a fiatal ur — szólta a hatos vidám hangon.

Az egyes e kijelentésre nem reagált. Egy Kock-féle regénybe temetkezett s arcvonásai után ítélve, két óra hosszat nem látszott megközelíthetőnek.

A nyolcas szólalt meg aztán, egy fekete körszakállas uriember.

az 1876-ik évben készült, már sok tekintetben nem felel meg a követelményeknek. Ezt az illetékes tényezők is rég felismerték s ennek a következménye volt az a szabályrendelet-tervezet, amelyet két év előtt terjesztett a tanács a képviselőtestület elé. A képviselőtestület azonban akkor, minthogy a mérnöki hivatal reorganizációja már tervben volt, ennek megtörténtéig levette a napirendről. Most, hogy a mérnöki hivatal már szervezve s — bár egyelőre ideiglenesen — betöltve is van, az építkezési szabályrendelet dolga ismét felszínre került. *Klein István* városi főmérnök azonban a két év előtt készített tervezet helyett egy más, némely tekintetekben attól eltérő s több város érvényben levő és a gyakorlatban bevált építkezési szabályrendeleti alapján kidolgozott tervezet terjesztett a tanács elé. A tervezetet kedden délután vette tárgyalás alá a város tanácsa az építkezési bizottsággal együttesen. Ezen ülésben azonban a terjedelmes szabályrendelet-tervezetnek csak egy részén haladtak keresztül, a hátralevő rész a pénteken délután tartandó folytatolagos ülésen kerül tárgyalás alá. Az új tervezet több rendbeli gyökeres újítást javasol behozni az építkezési szabályokba, de egyszersmind az építkezési ügyek kezelésébe is. Így a többek között a szabályrendelet hatályát kiterjeszti nemcsak a város belterületére, hanem határára is, ahol tudvaleg most a megyei szabályrendelet van hatályban. A város négy építkezési kerületbe osztályozza. Az első kerületbe sorozza a főtereket, (városházter, vármegyeházter, a városházter, a pazonyi és iskola-utczák eleje) amelyek csupán emeletes házak építését engedélyezi zárt sorokban. A második építkezési kerület a város belső területét foglalja magában, amely kerületben csupán téglából épült házak építhetők. A harmadik kerület a külső városrészeket, továbbá az erketert, az új és öszlöt foglalja magában, kötelezővé téven itt is a tűzmentes fedélzetet. A negyedik kerület végül a külső területeket, a tanyákat foglalja magában, ahol a náddal való fedést is megengedi. Az építkezési ügyek kezelésére nézve azt javasolja a tervezet, hogy az építési ügyek előadójaul a rendőrkapitány helyett mas tanaestag jelöltesse ki, a rendőrség csupán rendészeti tekintetekből vegyen részt a helyszíni tárgyalásoknál. Ezen építkezési szabályrendeletnek kiegészítése lesz majdan a mér-

— Ha a szomszéd ágyba kapunk valakit, akkor kifüggeszthetjük az ajtóra, mint a villamosra szokták. „Telve.”

— Vajjon milyen lesz a közös szomszédunk, szólta a vastag hatos, bár tudna alsótt. Egyes barátom maga nem kívánja?

— Tiszta szivemből, kiáltott vissza az egyes, ki az alsós szó hallatára egy pillanatra leette kezéből az érdekes regényt. A következő pillanatban aztán újra fölvette.

A beszélgetés lassankint mind gyérebb lett. A hármas megkezdte szokott ebédutáni álmát, a hatos hatalmas tokáju feje is almosan hanyatlott a párnára. Az ötös még egyre mereven nézett maga elé, a tanár beretválességű késeire gondolva, a sapadt négyes szunyókált, a kettes szintén aludt. Tökéletes csend uralkodott a teremben.

E pillanatban hirtelen fölpiptant a kórterem ajtaja. A betegek ijedten rezzentek föl, s mindnyájan az ajtóra néztek, melyen János lépett be, s az ajtó másik szárnyát is kinyitotta. Visszament a folyosóra, s a másik szolga segítségével hordágyat czipelt be, melyet a hetes ágy előtt tettek le.

A hordágyon kis fekete bajuszu, viaszszárga arcu, húsz-huszonkét éves fiatal ember feküdt mozdulatlanul.

Gabriella nővér bejött, s gyorsan megvetette az ágat. A fiatal embert letakarták, s a két szolga kiméletes lassúsággal az ágyba emelte.

női hivatal által kidolgozandó szabályozási terv, amelynek elkészítésében most már, látva a mérnöki hivatal arravalóságát és ügybuzgalmát, szintén reménykedhetünk.

Kállay András a szocializmusról.

A „Szabolcsmezei szocializmus” címmel egy 44 oldalra terjedő röpirat szerű füzetke került ki a sajtó alól a napokban.

Ebben a füzetben voltaképpen azok a hírlapi cikkek vannak összegyűjtve, amelyeket *Kállay András*, Szabolcsvármegyének hazamosabb időn át volt főispánja a „Nyirvidék”-ben tett közé abból az alkalomból, hogy a „szocializmus”-nak nevezett mezei munkásmozgalom Szabolcsvármegyében mármár fenyegető jellegűt öltött.

Kállay András, a mellett, hogy éppen ennek a vármegyének nyolcz éven keresztül főispánja volt, a vármegye szülőtte, kinek magának is itt vannak birtokai s aki élete legnagyobb részét e vármegye területén, e vármegye lakosai között élte le, közvetlen érintkezésben állván a néppel s viszont közvetlen összeköttetésben a hatósági étellel is. Olyan férfi tehát, akinek gondolatai, szavai közvetlen tapasztaláson alapulnak s ezek mellett olyan férfi, akiben a közjó iránti meleg érdeklődéssel magas szellemi intelligencia és széleskörű képzettség párosul.

A szabolcsmezei szocializmusról közrebocsátott füzet ilyen körülmények között joggal tarthat számot nem csak egyszerű tudomásul vételre, de arra is, hogy az arra hivatott tényezők vele mélyrehatóbban foglalkozzanak.

A cikk-sorozat, a végé mondjuk: röpirat az igaz, a bölcselati szocializmus alapvető eszméinek ismertetése után nyomban azon kérdést veti fel: „mi is az az alföldi és szabolcsmezei szocializmus? Van-e annak létjoga? Miért és miből keletkezett az alföldön és nálunk Szabolcsmegegyében?”

Arra a kérdésre, hogy van-e ennek az egész mozgalomnak történeti múltja: nemmel felel s magukat a szocializtikus eszméket idegenből átlpántáltaknak találja, mint amelyek az utolsó negyedszázadban szivarogtak be nyugotról „egyetemben a phylloxera, peronospora, buzalégy, sertésvész stb. áldásaival.”

Az orvos megjelent, s rendelkezni kezdett.

— Hordágyat vigyék le, küldje föl Hortenzia nővért maga pedig hozza föl a gennyecszét, sublimát vizet s kötszereket.

Az orvos erre a beteghez ment.

— Hogy hívják barátom? kérdezte tőle barátságos, részvételtjes hangon.

A beteg mereven az orvosra nézett, szemeféle csaknem kifordult, vonásai eszméletlenségéről tanuskodtak, értelmetlenül nyögdecselt s látszott rajta, hogy ez gyönögi, aztán teljesen elhagyta magát.

János megérkezett, s a sebészeti eszközöket az ágy mellett lévő éjjeli szekrényre helyezte. A beteg most hirtelen rugdosni kezdett, takarója le is esett a földre. Az orvos intett a két apácának, akik erre a beteg két lábát lefogaták.

Az orvos lecsúszatta a beteg melléről az inget, s a rajta lévő kötést kezdte lebontani. Mellén, valamivel a szív fölött apró, pár milliméter szélességű nyílás volt. A vér nem folyt belőle, s az egész lyuk fölületes megnözéssel csekély sebcsékének látszott. Az orvos fölét a beteg melléhez illesztette, s hosszasan hallgatózott jobbról is balról is. Aztán csipetnyi vattát sublimát vízbe mártva lemosta a kis sebről a megszáradt vért, annak nyílását gyöngéden bedugva nedves vattával bekötötte. E rövid műlet alatt a beteg sárga arca a mellére hanyatlott, s

Majd egybevetve az alföldi és a szabolicsmegei, külsőleg hasonló mozgalmakat, úgy találja, hogy ezek is előtök egymástól s míg az alföldön az elégedetlenség csirája az utolsó egy-két évtized alatt megváltozott köz- és gazdasági, valamint a sajtósági birtokviszonyokban található fel, addig ezzel szemben a szabolicsmegei mozgalom eredetire ilyen magyarázat nem lehetősé s épen azért az itteni mozgalmat egyenesen a lelketlen felbujtók által előidézett és földosztásra, tehát könnyű vagyonszerzésre irányuló hajlammal vegyített sztrájk-mozgalomnak minősíti.

Foglalkozik azonban a rópirat azokkal a külső körülményekkel is, amelyek a könnyű vagyonszerzésre irányuló általános emberi hajlandóság mellett lehetővé tették, illetve elősegítették a galád izgatók lelketlen munkáját. Ilyenkül a nepevelés nem elég teljes volt, a közép körében mindinkább terjedő vállalatlanságot és azt a körülményt találja, hogy a társadalom nem fordít elég gondot a szegényebb munkás nép erkölcsi felnevelésére és anyagi boldogulásának lehetővé tételére.

A rópirat tendenciája, mikor a mozgalommal szemben a létező bajok orvoslását keresi, a társadalom a felé irányul. „Anarchia felé csak azon nép hajlik amelynek az erkölcsi jogrendje vetett hite meggingott! — — — Ebben alapigazságban csúcsosodik ki a rópiratnak ez a része.

Aztán leírja a szabolicsmegei munkásnép jelenlegi helyzetét. Leírja pedig olyan megkapó színekkel, ahogy csak egy melegen érző szív dolgozhat, de az is csak „természet után” — ha szabad ebben a kérdésben ezt a kifejezést használunk.

Általában az egész rópiraton átvonul valami sajtósági, mesterkeletlen közvetlenség amely hogy mennyire eltalálja a valót, csattanós bizonyossága az a „Valasz”, amit az annak idején a hírlapban megjelent cikkekkel az epereskei népszövegetek tajjai küldtek be s amely a tüzetben egész terjedelmében szintén fel van veve, valamint azon „Viszonválasz” is, mit Kállay András erre a válaszra irt.

Nekünk természetesen nem lehet ezé- lünk a rópirat, illetve a füzet egész tartalmát mintegy kivonatolva reprodukálni. Az itt ismertetett részekből is kitünik azonban, hogy Kállay András nagy szolgálatot és jó

szolgálatot tett a szociálizmusnak nevezett mozgalom elleni védekezés, vagy is inkább a mozgalomra okot szolgáltató bajok orvosolására akkor, mikor tapasztalatait és felfogását ekként közkezebe bocsátotta s a magunk részéről csak melegen óhajtuk, hogy ezt a rópiratot az érdekeltek és érdeklődők mennél számosabban szerezzék meg és ismerjék meg.

A nyiregyházi gyümölcs-piacz.

Mint előző számunkban jeleztük, *Bencs László* pórgármester a Hoffmann Mihály helybeli kereskedő kérvénye folytán, értekezletet hívott össze a nyiregyházi gyümölcs-piacz érdekében.

Ez az értekezlet a mult szombaton, e hó 16-án délután tartottat meg a városnáza kis tanácstermében.

Jelen volt az értekezleten gróf *Pongrácz Jenő*, a gazdasági egyesület elnöke is, valamint többen vidékről s a helybeli gazdák közül is.

Bencs László polgármester az értekezletet megnyitván, minthogy annak további vezetésében akadályozva volt, az elnökséget *Májerszky Béla* főjegyzőnek adta át.

Hoffmann Mihály mult számunkban egész terjedelmében közölt kérvényének felolvasása után *Mezey Pál*, *Bleuer Lajos*, *Klár Gusztáv*, *Simútska Endre*, *Hoffmann Mihály*, *Mikócz József*, *Kmetz Sándor*, s még többen szólottak a tárgyhoz. Sőt maga gróf *Pongrácz Jenő* is. A felszólalók kivétel nélkül meg- egyeztek abban, hogy a nyiregyházi gyümölcs-piacz mennél teljesebb kifejtése nemcsak szükséges, de hasznos is.

A nyiregyházi gyümölcsnek, (amely elnevezés alatt azonban a gyümölcsforgalomban nemcsak a nyiregyházi, hanem a vidéken termő gyümölcs is értendő) különösen a meggynek, kajszin-baracknak, almának és a esemege szőlőnek már ma is messze terjedő híre van. Az itt termelt gyümölcsöt nemcsak tetszélős külseje és zamatosága, hanem főként szállításra alkalmas volta teszi keresetté, amely utóbbi tulajdonság révén felette áll a hegyaljai és a borsodmegyei gyümölcsnek is, mert míg ezek bővelből nedvartalmuk miatt a legodosabb csomagolás mellett sem állják ki a vasuti szállítást, addig a nyiregy-

házi gyümölcs, különösen ha a vasuton kissé több gondot fordítanak a kiméletesebb és gyorsabb kezelésre, külföldre is könnyen szállítható.

Minthogy pedig a gyümölcstermelés kifejlesztésének egy-két alapfeltétele a szabad kereskedés és az ezzel kapcsolatos nagyobb kereslet, az értekezlet abban állapodott meg, hogy a városi tanácsnak azt javasolja, hogy a gyümölcs-piaczra is fenálló azon korlátozást, amely szerint ismétlődők csak délelőtt 9 órától kezdve vásárolhatják a termelők által piacra hozott gyümölcsöt, szüntesse be s ezenkívül hasson oda az államvasutaknál, hogy a gyümölcs-szállításra a gyümölcs feladás esetleg az eddigi hivatalos órákon kívül is eszközölhető legyen s főként, hogy a szállításra feladott gyümölcs megfelelő kiméletes kezelésben részesüljön.

Az értekezlet folyama alatt ismétellen felvetett a gyümölcskiállítás eszméje is, amelynek megvalósításával a gazdasági egyesület az elmúlt évben is foglalkozott. E részben az értekezlet felkérni határozta a város tanácsát, hogy egy ilyen gyümölcskiállításnak a folyó évben leendő rendezéséhez a város erkölcsi és anyagi hozzájárulását eszközölje ki.

Az értekezlet megállapodását *Májerszky Béla* értekezleti elnök reasumálta, abbéli meggyőződésének adván kifejezést, hogy a felhangzott kívánalmak a városnál meghallgatásra fognak találni.

Ezt reméljük mi is.

A nőegylet koncertje.

Vasárnap délután folyt le a nyiregyházi jótékony nőegylet délutáni koncertje az ág. hitv. ev. központi népiszkola dísztermében.

A szokatlan időpont — délutáni 3 óra — csak annyiban mutatkozott kedvezőtlennek, hogy a közönség nem gyűlt össze pontosan a kitűzött időre, — ami ugyan az estélyeken is megcsik, — máskülönben nem hogy csökkentette volna a látogatottságot, de sőt, mert a délutáni órákban az estélyi öltözékek sem szükségesek, talán még előnyére is szolgált.

Mi a magunk részéről is örömmel fogadjuk ezt az újítást, legfeljebb azt tanácsolnók, hogy a kezdet máskor 3 óra helyett inkább 4 órára tessék.

A díszterem teljesen megtelt intelligens közönséggel, és pedig túlnyomó részben hölgyközönséggel.

— A házmasterne lanyába *Iduskába*, kéremállassan. Hiába mondtam neki ne vedt te magad utáná annak a cizra lánynak, nem lesz jó ennek a vége. De ő kérem szépen egyre járt a lány után, *Iduska* még csak nem is hederített rá. Tegnapelőtt meglátta a lányt az utcán karonfogva egy fiatal- emberrel, maga mondta nekem kérem és hozzátette, hogy még egyszer beszél a lánynyal, de ha nem kap olyan választ amilyet szeretne, Isten legyen neki irgalmas.

S ma déiben egy órákor azt telefonálták, hogy az öcsém melbe lötte magát, a mentők bekötözték a sebét, s idehozták be ni, a kórházba.

Aztán a beteg ágyához ment és némán nézte beteg öcsését, ki mozdulatlan fekvé lazasan lihegett. Majd görcsösen rángatózni és hörögni kezdett, s mivel a rángatózás nem akart megszűnni, *Gabriella* nővér az orvosot szaladt. Az orvos megtapintotta az a haldokló úterét, s két karját megfogva föl és le lóbált, hogy ily módon mesterséges légzést idézzen elő. E mozdulatra a haldokló valamely nyugodtabban lélekzett, majd egyszerre eltorzult arca, fölült ágyában, kezével levegőt után kezdett kapkodni, egy hatalmas görcsös rágás egész testét megremegtette, s mozdulatlanul visszahanyaltott párnára. Meghalt.

Az ágy mellett a két apáca térgyelve csendesen imádkozott.

csak akkor rezzent kissé össze, mikor az orvos közvetlen a sebet érintette.

Egyébként mindent hagyott magával tenni, s csöppet sem moccant, midőn újra lefekedett.

Az orvosos távozni akart midőn *János* lépett be.

— Fekete *Márton* szabómester szeretne orvosos ural beszélni.

— Küldje ide.

János bevezette a szabómestert, ki egyenesen az orvos felé tartott és remegő hangon kérdezte tőle.

— Igaz, hogy a testvérem melbe lötte magát?

— Pzt! csöndesen! intette az orvosos, testvére itt fekszik, mondta utotgva.

A szabómester egészen elborzadt testvére arcszínétől, melyet ez arczra a halál esetje festett. Meg fog halni?

— Meg, felelte az orvosos.

— Még ma?

— Még ebben az órában. — Az orvosos beteg úterét vizsgálta hosszasan, s valamit irt az éjjeli szekrényen lévő lázcédulára.

— Most elmegyek, félóra mulva visszajövök, szólt az apácákhoz. Ha időközben rosszabbul lesz a beteg, okvetlenül hívassanak. S ezzel az orvosos elment. A szabó úgy nézett utáná, mintha testvére életét vitte

volna magával az, aki ilyen esetekben már mindössze csak a halál idejét képes megállapítani.

— *Dezső*, *Dezső*, kedves öcsém, szólj ha csak egyetlen szót is. Mond miért tetted ezt? Hát érdemes volt azért a komisz lányért?

A beteg kifejezéstelenül bámolt, nem is a testvére arczára, hanem úgy, mintha azon túl messze, messze keresett volna valamit bágyadt pupilláival . . .

A többi beteg lázra, izgatott arczczal nézte az előtte lefolyó jelenetet. A hármás részvétellel hangon kérdezte a beteg testvérétől az ongyilkosság okát.

— *Iduska* volt az oka. A legkaczerabb lány *Budapest*-en, válaszolt oly hangon, melyből kiértelt, hogy e percében képes lett volna megfojtani minden nőnemű teremtest.

— Hát kérem igazság ez, mondják az urak? Egy ilyen járatlan tapasztalatlan fiatal ember fölkerül a vidékről ebbe az átkozott fővárosba és rövid három hónap alatt a ravatalra kerül. Negyedéve mindössze, hogy itt van, mint műfaragó dolgozott egy szobrásznál, nagyon ügyes volt szegény, megkeresett kérem hetenkint már húsz forintot, néha még többet is.

— Miféle lánnya volt szerelmes az öcsese, szakította félbe a hármás a bőbeszédű szabót.

A műsort a dr. *Szesztay Zoltán* ur felolvasása nyitotta meg, aki „Pillanat felvételek a vasuton” című dolgozatát olvasta fel. A mulattató megfigyeléseket tartalmazó munkát, melyet a halás közönség élénk tetsznytávitásokkal jutalmazott, lapunk „Csarnok” rovatában közöljük.

A felolvasás után a 6 éves kis *Guttman Sándorka* debütje következett, melyet érthető érdeklődéssel vart a közönség. A csöpp zongorajátzó természetesen még messze áll a „művész” elnevezéstől, sőt attól is, hogy első nyilvános fellépése után jövőjére biztos következtéseket lehetne levonni; mindenesetre meglepő volt azonban feszelen bátorsága, amelylyel a Schubert-féle Menuettet és a Káldy-féle kurucz-nótákat *Ungerleider Fanny* zongoratanárnóval együtt négy kézre eljátszotta. Sőt a felhangzó tapsokra ismételtelén késnek nyilatkozott többet is játszani.

A műsor harmadik száma a *Kovács Edith* k. a. szavalata volt, aki ezuttal *Reviczky Gyulának* „Pán halála” című költeményét adta elő, nagy és mély hatást kelteve behízelgő hajlékony organumával és nyugodt, óntudatos hanglegjtésével.

Ezután ismét debüt következett. — *Májerszky Nellike* k. a. énekelte el a Rika gyönyörű belépő áriáját s utána magyar népdalokat a *Santroch Alajos* ur zongora kísérete mellett. A közönséget egészen meglepte nemcsak hangjának kellemes csengésével, hanem enkművészetével is, s különösen gyönyörű pianóval. A felugrott tapsvihar egyuttal azon öröm kifejezője is volt, amely hangversenyek legújabb énekesnőjének szólt, kit nemcsak ismét lesz alkalma hallani a közönségnek a főgimnáziumi ifjúság hangversenyén.

A nemcsak erkölcsileg és szellemileg, hanem anyagilag is szépen sikerült koncertet a *Guttman Sándorka* és *Ungerleider Fanny* k. a. által előadott Rákóczy-induló fejezte be.

Hirek.

— **Népgyűlés Nyiregyházán.** Az országgyűlési függetlenségi párt elhatározta, hogy az *önálló vármegyéket* érdekeiben és Ausztriával közös kiadásokhoz, Magyarország hozzájárulása arányának — ama sokat emlegetett *jutalmának* — felemelése ellen az ország nagyobb vidéki városaiban *népgyűléseket* rendez. Ezen népgyűlések elsőjé Nyiregyházán tartják meg vasárnap, e hó 24-én délelőtt 11 órakor a városház-téren a ciszmadiaszin előtt, kedvezőtlen idő esetén pedig bent a ciszmadia szinben. A népgyűlés érdekében, amelyre Nyiregyházára érkezik *Kossuth Ferenc* is 10—12 függetlenségi párti képviselő kíséretében, a múlt vasárnap délután a Pacsirta vendéglő éttermében népes értekezlet tartott *Beniczky Miksa* volt orsz. képviselő elnöklete alatt. Az értekezleten a Nyiregyházára érkező képviselők fogadtatásának és a népgyűlés programjának részletei állapították meg. Elhatározta egyuttal az értekezlet azt is, hogy a népgyűlésből kifolyólag a képviselőházhoz intézendő felirat benyújtására dr. *Meskö László* orsz. képviselőt kéri fel.

— **Iskolai ünnepély.** Folyó hó 16-án reggel 9 órakor ünnepelték a helybeli polgári leányiskola növendékei a 48-iki törvények szentesítésének évfordulóját. — Jóllehet az ünnepély csak rögtönzött volt s így a szereplőknek nem volt elegendő idejük kellőleg elkészülni, mindamellett fényesen sikerült. De hisz nem is lehet az másképp, mert tudjuk, hogy a tantestület feladatát úgy lelkismeretességgel teljesíti, növendékeit úgy oktatja és nevei, hogy azok ily ünnepélyek alkalmával nem jöhetnek zavarba sem a hazafias érzelmi költemények tudása, sem azoknak szép előadása tekintetében. — A lefolyt ünnepély a „Szózat” elenkülésével kezdődött, — azután *Csapkay K. Heider M. I. o.*, *Czinczár Bl. II. o.*, *Kleinik E. III. o.* növendékek szépen sikerült szavalatai után mondotta el igazán szép, tartalmas beszédét, szóközi hevell és tüzzel

Lang K. IV. o. növendék; *Kovács T. IV. o.* növendék; érzelletes szavalata után a növendékek élénkeltvén a Hymnust, az ünnepély véget ért. Nem programm-szerűen, de nagyon találóan jegyezte meg az ünnepély befejezése után a növendékekhez intézett köszönő és buzdító szp beszédében nt. *Bartholomaeidesz János* esperes ur, hogy március 15-ének jelszava „éljen a haza”, jelen ünnepélynek pedig „éljen a király”, „éljen a haza.” — Az ünnepélyen jelenvolt notabilisok a már említett szeretett agg lelkesünk, *Bencs László* polgármester, *Sexty Gyula* tanügyi tanácsnok, *Porubszky Pál* iskolaszéki elnök, dr. *Vadász Leo* isk. tag. néhány szülő és tanügybarát teljes melegeggedéssel és örömmel távozott el az intézetből.

— **Alapi Salamon Tódor halála.** Egy ősi magyar családnak és Szabolcsvármegye közéletének ismert alakja, *Alapi Salamon Tódor* Olaszországban, ahol betegsége elől keresett enyhülést, hétfőn meghalt. A thuzséri kastély urát néhány év előtt sokat emlegették ország, sőt világszerte abból az alkalomból, hogy leánya, *Salomon Ella* meghalt. Ezt a szép, ideges leányt *Neukom Ferenc* verseczi kufuró hipnotizálta és a leány többé nem ébredt fel a hipnotikus álomból. *Salamon Tódort* már a szociális mozgalmak idején ágyba döntötte kínzó vesejába, mely most meg is ölte. Az elhunyt előkelő alakja volt a nemzeti pártnak és vezérő alakja a vármegye gazdasági életének. *Salamon Tódornak* közéleti és egyéni jelleme egyike volt a legjellegzetesebbeknek. Az elhunyt anyja báró *Palocsay* leány volt, kinek révén birtokosa lett a sárosmegyei nagy uradalomnak. Első felesége *Csáky grófnő*, akit valóságos imáddal ápolott súlyos betegségeiben. Feleségének utóbb bekövetkezett halála melyen elszomorította és csak akkor vigasztalódott meg, mikor *Forgách Margit* grófnét, ki akkor özvegy volt, megismerte és nőül vette. Ami politikai szereplést illeti, megemlítjük, hogy már 1865-ben képviselő volt, *Tisza Kálmán* híve és csak a fuzió után szakított addigi pártjával s csatlakozott a nemzeti párthoz, melynek azóta egyik legbuzgóbb híve volt. Természete sohasem engedte nyugodni, hanem folytonosan cselekvésre sarkallta. A testileg is hatalmas, erős ember kiváló előszeretettel fűzött minden sportot, különösen jó lovalval melyeknek nem igen akadt párjuk Sárosban. Sokszor fogadott barátait, hogy a Kassa és Eperjes közli 5 mérföldnyi utat 90 perc alatt teszi meg lovalval, amit csakugyan meg is tett. S megtette azt is, hogy a királytelki uradalomban vásárolt egy fiatal esikóval egy huzamban tette meg az utat Thuzsérig olyan gyors tempóban, hogy hazaérve mind a négy lova beleszuult. Execentrikus volt, ami kissé tulszangvinikus természetének volt következménye, de azért mindig és mindenben a legnemesebb intencziók vezérelték.

— **Pártértekezlet.** A nyiregyházi szabad-élvű párt végrehajtó bizottsága holnap, április hó 22-én pénteken este 7 órakor, a „Korona” szálloda éttermében értekezletet tart, amelyet közvácsora fog követni. — A párttagok figyelmét felhívjuk a közvácsorában való részvételre azzal, hogy külön meghívó a párt élöksége részéről kibocsátatni nem fog.

— **Hangverseny.** A nyiregyházi ág. hitv. ev. főgimnázium ifjúsága az aradi tornaverseny költségeinek fedezésére április 30-án a főgimnázium disztermében hangversenyt rendez. — Műsora a következő: 1. Románca, Gaál Ferencztől. Éneklő a főgimnáziumi daloskör. 2. Il. Rákóczy Ferenc Rodostóm, melodráma, Várady Antaltól. Zenéjét szerző *Ábrányi Kornel*. Szavalja *Baruch Ernő VII. o.* tan., zongorán kíséri *Santroch Alajos* ur. 3. A fehér lilium menyegzője. Virágrege, id. *Ábrányi Korneltől*. Zongorán játsza *Sarvaj Ilonka* kisasszony. 4. Vg szavalat. Előadja *Sexty Kálmán VII. o.* tanuló. 5. Gavotte, *Clarens R.-tól*. Előadja a főgimnáziumi zenekör. 6. Magyar népdalok. Éneklő *Májerszky Nellike* kis-

asszony. 7. Duo Concertant, *Charles Beriot-tól*. Hegedűn előadja *Csiky József VII. és Bergstein Emil VI. oszt.* tanulók. 8. Gyöngyvirág, *Tóth Kálmántól*. Szavalja *Bleuer Róziska* kisasszony. 9. Czimbalom kettős. Előadja *Baghy János* és *Horváth Bertl VIII. o.* tanulók. 10. Dalár induló, *Huber K.-tól*. Éneklő a főgimnázium daloskör. Belépő-díj: Ülőhely 2 korona, állóhely 1 kor. Felülízetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté pontban 8 órakor.

— **Eljegyzés.** *Szabó Antal*, a nagykillói ev. ref. egyház fiatal tanítója, f. hó 12-én eljegyezte *Pelsőczy József* földbirtokos kedves leányát, *Julia* kisasszonyt.

— **Gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi miniszter *Klár Sándor* simapuzsai nagybérlőt Nyiregyháza város területére az állandó gazdasági tudósítóit tisztelti bizta meg.

— **Nagyvárdai vendégek Nyiregyházán.** Vasárnap delelőtt nagyvárdai vendégek látogattak meg Nyiregyházát. *Komlóssy József* gazdasági tanácsos vez-tése alatt egy bizottság járt Thuzséron tenyész-bikák vásárlása céljából s visszajövet kiszállottak Nyiregyházán. Itt a *Májerszky Béla* főjegyző kalauzolás mellett megtekintették a város nevezetesebb épületeit, aztán kihajtottak a közvágóhídra és a villam-telepre. A vendégek a délelőtti vonattal utaztak tovább Debreczen felé.

— **Halálozás.** Özv. *Mikecz Elekné* szül. *Horváth Berta* urnő *Bujon* e hó 17-én elhunyt. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki: Alólirottak mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a felejtethetlen édes jó anyának, szeretett testvérnek és sógornénak *Mikecz Elekné* született: *Brezoviczai* és *Bugarini Horváth Bertának* élete 46-ik évében, folyó év április 17-én délután 5 órakor rövid szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A meghaldogult földi maradványai április 19-én délután 3 órakor fognak *Bulyon* a róm. kath. egyház szertartása szerint, az örök nyugalomnak átadatni. Az engesztelő szent-mise áldozat folyó hó 20-án fog ugyanott reggel 8 órakor bemutatatni az ezek urának. *Bulyon*, 1898. április 18. Legyen örök nyugvása oly csendes, mint a mimó igaz és mély fájdalom kíséri sírjába. *Mikecz János* és *Mikecz Erzébet* mint gyermekei. *Horváth Jozsef*, *Horváth Emma*, *Bistey Béláné*, *Horváth Ferencz*, *Horváth Anna* özv. *Berenesi Gyuláné*, *Horváth Boriska* *Nemes Árpádné*, *Horváth Sándor* mint testvérek. *Horváth Józsefné* *Kömmelring Ilona*, *Bistey Béla*, *Horváth Ferenczné*, *Galgóczy Etelka*, *Nemes Árpád*, *Szikszay Pál* és neje, *Mikecz Erzébet* mint sógorné és sógorok.

— **Irodalmi ünnep Debreczenben.** A debreczeni Csokonai-kör díszes emléktáblával jelölté meg azt a házat, melyben *Fazekas Mihály*, a *Ludas Matyi* szerzője, az első szabadelvű magyar költő és természettudós élt és meghalt. Az ünnepély délután négy órakor a főtéren levő kereskedelmi és iparbank palotája előtt volt. *Borus*, széles idő volt, de azért óriási közönség gyűlt össze. A debreczeni dalárda énekelte a Hymnust, mely után *Szell Farkas* királyi táblai helyettes elnök, a Csokonai-kör érdemes elnöke az ünnepélyt lelkes, szép beszédben megnyitotta, majd *Géresi Kálmán* alelnök mondta el magvas emlékbeszédét, méltatva a költőt, a bölcsészt, az embert, a hazafit és a népszabadságrét hervuló magas róptű szellemet. Ezután dr. *Benedek János*, a kör titkára szavalta el a *Ludas Matyi* szülőháza című költeményét, melynek végső strofája így hangzik:

Éles vérem, te szép Alföld
Magyar népe!
Tisztelettel járj e hajlék
Közelébe.
Széet ez a hely: *Ludas Matyi*
Szülőháza.
A szabadság egy bölcsője;
Ezer áldás a költőre
S a hajlékára.

A közönség eljenzése közben lehullott a lepel a díszes márványtábláról, melyet *Tóth András* debreczeni születésű művész készített.

A barok-stílusú táblát hat bronz dombormű ékesíti, valamennyi egy-egy jelenetet ábrázol a „Ludas Matyi” című költeményből. A tábla felirata:

Itt állott a ház, melyben
Fazekas Mihály,
a Ludas Matyi hírneves szerzője élt, munkált és
meghalt.
1766—1828.
Emlékeztetőre emelte a Csokonai-kör
1898.

Végül Sesztina Lajos, a háztulajdonos bank elnökgazdátja átvette az emléktáblát megőrzés és gondozás végett s záradékul a dalárda énekelte a „Tihanyi-echó”-t.

— **Az országos tornaversenyek.** Az idei évben négy országos kerületi tornaverseny lesz és pedig Sopron, Szabadka, Szatmár és Arad városokban. Sopronba a győri, pozsonyi és székesfehérvári, Szabadkára a szegedi, budapesti és budapestvidéki, Szatmárra a kassai, beszercebányai és kolozsvári, Aradra a nagyváradi, debreczeni és nagyszombati tanterületek középiskolai tanulói mennek. A versenyeket a pünkösdi ünnepeken, május 29-én és 30-án tartják meg. Mind a négy városban nagyban készülnek a vendégek és a növendékek fogadására, akiket az iskolákban szállásolnak el. Az egyes versenyeken a közoktatásügyi miniszterium hivatalosan képviselteti magát. — A helybeli főgimnázium felső osztályainak növendékei is erősen készülnek *Galli Lajos* tornatanár szakavatott vezetésével a versenyekre s erősen reménykednek, hogy ezáltal is pályadíj megszerzésre kerülnek haza Aradról, miként a múlt évben Déváról.

— **Czellővesi gyakorlatok.** A Nyiregyházi állomásos 10. huszárezred parancsnoksága átiratilag értesítette a város tanácsát, hogy a katonai gyakorlóterén lévő lövőtérren a céllövési gyakorlatok április 28-án veszik kezdetüket s június hó végéig tartanak. A lögyakorlatok a szerda és szombati napok kivételével a többi hétköznapok délutánjain és pénteken egész napon át tartanak.

— **Munkás igazolványok.** *Moesz Béla* városi aljegyző a munkás törvény életbelépte óta tegnapig összesen 358 munkás igazolványt állított ki. Az aljegyzői hivatal, különösen az utóbbi napokban nap-nap mellett valóságos ostromnak van kitéve az igazolványt kiváltani akaró munkások részéről.

— **A színház után a csizmadia szin.** A nyiregyházi csizmadia árucarnok szövetkezet képviselőiben *Kondás József* elnök kérvényt, illetve ajánlatot adott be a városhoz, amelyben azt kéri, hogy a város a szövetkezet tulajdonát képező csizmadia szinát vegye át. A szövetkezet a szin 20000 forintot hajlandó a város tulajdonába bocsátani, olyan kikötéssel azonban, hogy az továbbra is mint a csizmadiai árucarnok tartassék fen.

— **„Ibolya keringő”** cím alatt *Rissdorfer Elza* k. a. a jövő hó folyamán zeneművet szándékozik kiadni. Felkéri tehát a zeneőrök és zenepártoló közönséget, hogy szíves megrendelését a szétküldött megrendelési iven megmetni kegyeskedjék, hogy a nyomtatandó példányok iránt tájékozva legyen. Az „*Ibolya keringő*” előfizetési ára 1 frt. Gyűjtőknek tiz utan egy tiszteletpéldány jár. Ugy a megrendelések, mint az előfizetési pénzek a szerző nevére címzve, Nyiregyháza küldendők.

— **Német dalok.** Ez a címre annak a díszesen kiállított vers-kötetnek, amely a napokban jelent meg Pécsen, s *Cziglányi Béla* kir. ítéletlábi bíró német költők legszébb dalainak magyar nyelvre való áttüzetését tartalmazza. A kötetben megtaláljuk *Andersen, Boaldien, Burns, Funke, Göthe, Heine, Reinecke, Rückert, Schubert, Brahms, Loewe, Mendelssohn, Pechan, Schubert, Schumann* stb. gyönyörűségeit. — A könyv nagy szórólátot tesz azzal, hogy a német poetikai irodalom gyöngyeiből épen azokat ültette át, amelyekre a zeneszerzők dalokat komponáltak, lehetővé tévén azt, hogy a nagy zeneszerzők legkedveltebb, közismertető dalait magyar verszöveggel élvezzük. Emeli a kötet értékét a

pompás fordítás, amely hűen adja vissza az eredeti bájosságát és szépségét, és oly alakba vannak öntve, hogy most már magyar nyelven is dallamos, igazán költői szárnyalású szöveget képezik Schubert, Schuman, Mendelssohn és Rubinstein klasszikus zenéinek. A valóban becses könyv szerkesztőségünk útján is kapható. *Ára 2 forint.*

— **Malleinezés akadályokkal.** Nyir-Bátor községnek jutott az a kétes értékű szerencse, hogy egyenesen a miniszter küldött le egy állatorvosi akadémiai tanár vezetése alatt hat állami állatorvos a nyirbátori lóállomány malleinezésére. — A malleinezés azt jelenti, hogy a „mallein”-nek nevezett anyag befeckendezése útján biztosan megállapítható, hogy a malleinezett ló szenved-e takonykórban, akkor is, ha a kórnak külső jelenségei épensegel nem vehetők észre, mert az még a tudóiban lappang. Nyir-Bátorban a mezőgazdasági törvény életbe lépte után megalakult közbirtokosság jelölőjére a múlt év tavaszán kihajtott állatok között ütött ki a takonykór, minek következtében Dankó István kerületi állami állatorvos a lovak malleinezését fogatosította is, és miután kiűnt, hogy a kórt több állat megkapta, azok természetesen kirtakak. Amde a falusi gazdáknak meg van az a szokásuk, hogy lovaikat időközönként is kihajjták a mensesbe mikor a munkánál nincs rájuk szükségük, s viszont behajjták, ha ismét szükségük van rájuk. Ez ok miatt joggal merült fel az a gyanu, hogy a veszedelmes betegség behurcoltatott a községi lovak közé is, miert is az összes lóállomány malleinezése elrendeltetett. A malleinezés a gyanu alaposagát igazolta, mert a községben levő lovak közül is igen soknál a kór jelenlétét tüntette fel. A nyir-bátori gazdák erre természetesen megreműltek s rémületükben önkénytelenül is arra a gondolatra jöttek, hogy hátha a malleinezés nem megbízható, s lovaik igaz ok nélkül irtatnak ki? A malleinező bizottságnak ellene szegültek, erőszakkal akadályozták meg a betegnek talált lovak kiirtását, sőt küldöttséget menesztettek a földmivélsügyi miniszteriumhoz, szakértő felülvizsgáló közegek kiküldését kérelmezvén. — A miniszter erre dr. *Klosz Béla* állatorvosi akadémiai tanár vezetése mellett hat állami állatorvost küldött ki Nyir-Bátorba, akik ott a malleinezést a héten hétfőn megkezdték.

— **Erdő-Bénye fürdő.** A szomszédos Zemplénvármegyében ebben a kieszen fekvő és a megyenbeliektől is oly szívesen látogatott fürdőjében, mint a „Zemplén” egyik utóbbi számban olvassuk, már az utóbbi években is az ujonnan épült vendéglő, úgyszintén az új „Hedvig”- és „Urilk” a fürdővendégek kényelméről és jobb elszállásoláról gondoskodtak. — De a fürdő barátjai e fürdő-évadban is nagy meglepetésben fognak részesülni. — Ugyanis *Lücherer Lőrincz* dr., zemplénvári egykori főorvos és a fürdőbizottság indítványára a fürdőtulajdonos a fürdőházat is megfelelően renováltatta. A múlt ősszel a nagyobb részt fából épült fürdőépületet a kőből épült alépitmenyig lerontották és annak helyébe a vármegei államépítészeti hivataltól jóváhagyott terv szerint — nagyszabású emeletes fürdőházat építettek. Az 56 méter hosszú impozáns épület homlokfala előtt huszonkét — erdőbényei homokból faragott oszlopot látunk, melyek részint a fürdők oszlopcarnokát képezik és melyeken a középső előépitmeny és mind a két szárny nyugosznak; míg az első emeleten négy nyulánk dór-oszlop az előépitmeny oszloptetejét tartja. — Az új fürdőház a földszinten húsz kabint foglal magában kád-fürdőknél, öt helyiséget hidegviz- és villamos gyógyításra berendezve; továbbá ott van a fürdőorvos lakása, a gyógyszerár és az iroda is. Az első emeleten, melyhez négy kényelmes kölépcső vezet, 30 lakoszoba van, melyek teljesen ujonnan vannak berendezve. A gózkazán, valamint a viztartók, melyek azelőtt a fürdőházban voltak, most egy erre

a célra épített gépházba helyeztetek el. Az izraelita vendéglő is eltávolították és ennek helyébe egy szép helyen megfelelő nagy izr. vendéglő épül verandával és a székségek mellékeületekkel. Végül egy nagy tereméből álló u. n. paraszt-házat is építenek parasztvendégek számára. Az épületek Jenik Béla építész vezetése alatt már az ősszel fedél alá kerültek, úgy, hogy a fürdőévadra biztosan készen lesznek. Erdő-Bénye tehát ez idén már 25 fürdőhelyiséget, két vendéglőt mellékeliségekkel és 86 lakoszobát fog vendégeinek rendelkezésére bocsátani.

— **Uj ezüstpénzek.** A még forgalomban levő, 112 millió forintot kitevő állam-jegy helyébe, mint a fővárosi lapok írják, 10 koronás jeztüstermeket vernek. Azonkívül verésre kerül még 160 millió 5 koronás ezüstérme is. Az alakjuk meg fog felelni a régi kétforintosoknak és rendkívül művészi kivitelben készülnek. Előlső lapon Öfelsége melléke lesz látható, a hátsó lapon pedig a sas, továbbá a következő jelzés: 5 korona, azután a verés évszáma, azután rövidité a következő körülírás lesz rajta: „Franciscus Josephus I. D. G. Imperator Austriae, Rex Bohemiae, Galiciae, Illyriae etc., et Apostolicus Rex Hungariae.” A sima szelén mélyített verettel lesz látható Öfelsége jelmondata: „Viribus unitis.” Összesen 60 millió korona új ezüst-érmét fognak verni. Ebből 44.800.000 korona osztrák — és 15.200.000 korona magyar veretű lesz.

Apróságok a hétről.

Vasárnap este egy nyolcz óra tájban az egyik városi tanácsos, aki a villamos világítási ügyek referense, meglátja, hogy a város-háza előtti két ivlámpa közül az egyik nem ég. Egyidejűleg két alakot vesz észre a lámpaoszlop mellett. Azt híven róluik, hogy a világítási vállalat emberei, akik a nem égő kényes természetű ivlámpát akarják megigazítani, hozzájuk megy, hogy megkérdezze a lámpa nem égésének okát.

Odaérve egy tűzoltót és egy rendőrt talált ott kedélyesen diskurálgtatva. Önkénytelenül is megkérdezi tőlük:

— Hát ez a lámpa miért nem ég?

A rendőr és tűzoltó meglepetve néznek fel a lámpára:

— Nini! Észre se vettük, hogy nem ég!

Hát bizony egy 1200—1300 gyertyafényű lámpánál nem is olyan könnyű észre venni, hogy ég-e. vagy sem!

*

A vasárnap délutáni koncerten a közönség érdeklődése jórészt a 6 éves *Guttman Sándorka* felé irányult. Kiváncsan várta mindenki a „csoda-gyermek”-et. Megeredtek a példálózatások a Mozartokról, Beethovenekről és Kocsalszky Raoulokról.

Az érdeklődést ugyan meglehetősen lehűtötte a „Nyirvidék” és a koncerten osztogatott másor leleplezése, hogy a kis művész négykeszes darabokat, tehát csak a primot fogja játszani, hanem azért így is elragadta a publikum nagyobbik felét teljesen lámpalázmás főllepésével és bátor billentyűveregésével.

Egy morózu öreg urat, aki különben a „csoda-gyermek”-ek iránt természetűl fogva bizonyos számalommal viseltetik, szintén megkérdeztek a többi között, hogy mit szól a kis művészhez?

— Nem szeretnék egy fedél alatt lakni vele, mig fel nő, — hangzott a válasz — ha már most sem hagy békét annak a szerencsétlen ezerfogu szörnyetegnek!

*

Egy ismerősünk egy gyászjelentést mutatott tegnap nekünk. A gyászjelentés öv. *Hegedűs Józsefné* sz. Pinter Erzsébet urnó halálát tudatja, aki Miskolczon e hó 19-én hunyt el 91 éves korában. 91 év ritka szép kor, kevés ember éri el, — hanem még kevesebb azok száma, akiket mint az immár

néhai özv. Hegedűs Józsefné 7 magas koru gyermekén kívül 34 unoka, 41 dédunoka és 4 ükunoka gyászolja!

Alig szűnt meg a husvéti ünnepeket is elrontó tartós esőzés, és alig száradtak meg az utak, — ami Nyiregyháza két nap alatt megtörténik — a biciklikék menten kerekre kaptak s vigan futották utjaikat.

Mint legkellemesebb kiránduló helyet, a Sóstót keresték fel legtöbben, különösen mert már az erdőn át vezetődő úgynevezett „bicikli út”-ról is lespórtotta a kerekpárosok egyesülete a télen át felgyűlt faleveleket és galyakat.

Hétfőn délután azonban kellemes meglepetés érte a kerekesekeket. A sóstói vasúti állomáson túl levő útrészén napszámok dolgoztak. Egyengették az utat. Hogy kinek a megbízásából és utasítással nyomán, az nincs kiderítve, — annyi azonban bizonyos, hogy ez az utegyengetés abból állott, hogy ásókkal, kapákkal feltárták az utat és olyan gödörössé tették, mintha csak a kerekpárosokat akarnák megakadályozni abban, hogy egészen a Sóstóig menjenek ki!

CSARNOK.

Pillanatfölvételek a vasuton.

— Humoreszk. —

Irta és a nyiregyházi nőegylet 1898. április 9-én tartott koncertjén felolvasta dr. Szesztay Zoltán.

Hölgyeim és Uraim!

A mi századunk a felületesség és a feltűnési vágy százada. Semmiből sem látszik ez ki jobban, mint abból, hogy gomba módra szaporodnak az amatőrök és dilettánsok száma.

Ma van amateur fotografus, amateur spiritalista, dilettáns festő, költő, zenész és régész; a mai kor szűli a csodadoktorokat s a Falb Rudolfokat és a mai kor torzszülöttje az amateur lélekbuvár is . . . .

És az amatőrök közt is a legelbiztosabb és a legnaivabb a spiritalista, meg a lélekbuvár. A spiritalista, ki azt hiszi, hogy a már rég quietált halottak szellemei 1 tallér, sőt egy korona kedvéért vakon rohannak fel ismét a síralom völgyébe csak azért, hogy öt pár óráig mulattassák. Legalább egy aranyat mutogatnának nekik, — de egy korona, az mégis csak végtelenül kevés fuvar és napdíj gyanánt, egy olyan messziről jött szellemnek; igazán csoda, hogy a mai czuczilista világban meg nem tagadják a szolgáltatást.

De elbizott és naiv az amateur lélekbuvár is, mert míg a többi dilettáns a kívülvilág jelenségei közt kereskedik, addig ez lelkünkét a teremtés e legesodásabb, legrejtélyesebb remekművét veszi avatlatlan bonczekése alá.

Ezek a mélységes tudományú lélekbuvárok mindent, de mindent felhasználnak az ő nagyszabású megfigyeléseiknél. Megnézik, milyen alkatu a megfigyelés alatt álló koponyája s egy ártatlan esontdaganat miatt megteszik született gonosztevőnek, bármiként fájjon is ez né; ha kezfogása lankadt, — erőltet, szánalmasan gyenge jellem; — mig erélyre mutat, — ha evés közben határozott mozdulatokkal vágja a pecsenyét. Na és az irasát senki meg ne merje mutatni egy grólagnak se, mert könnyen kiszülhet róla, hogy jellemtelenség lekanaryodó határozatlan betűiből, s az ékezetek ferde feltevéseiből következtetve — nem undorodik az ezüst kanalak elemelésétől.

Hát kérem, még ez a logika hagyján, mert egyszerűen nem engedem megtapogatni a fejemet Lombrózi úrnak, nem hivom meg ebédre az evésből jósló lélekbuvárt s nem irok levelet a grafológusnak; és így esetleg, halálom napjáig józan eszű glemlemannak fognak tartani polgártársaim. Szóval a megfigyelés alól hatalmunkban van elvonni magunkat. Amde van egy megfigyelés, amelyik mindig és mindenhol utólérhet, amely elől

nincs menekülés. Óvakodjunk a lélekbuvároktól, akik abból itélnek meg jellemünket, hogy miként viselkedünk — — vasúti utazás közben . . . .

Hát kérem, ez a megfigyelés a milyen embertelen, ép olyan igazságtalan is, és azt hiszem, lelkükből szölok Önöknek, mikor az ilyen lelketlen megfigyelőket közönséges szélhámosoknak minősítem.

Bár bizalmasan megsughatom, — engem a vasúti megfigyelések teóriája, gyenge jellemű, alacsony értelmi fokon álló, s rossz hajlamu egyen*-nek minősít: mégis nem csupán az a feletti elkeseredés késztel a kritikára, hanem igenis, az erősen kifejlődött nemzeti érzés s nemes fajunk szeretete. Mert ha igaz volna e teória, mely szerint az ideges, kapkodó vasúti utas érélytelen és szellemtelen*, „a goromba vasúti utas jelleméhez sok szó fér . . .” stb., hát hova törpülnek akkor dicső magyar nemzetem a német mellett, meg az angol mellett? . . . . Hogy elhomályosodnék jó híred, ha a Bedaecker lovagokkal hasonlítgatnának össze? . . . . Na mert, hogy a magyar publikumnak nincs széles e világon rosszabb és inaktikusabb vasúti utas, abban ugyebár egyikünk se kételkedik? . . . .

De hiába is kételkednénk, ezt ép olyan osztatlanul elismeri a külföld, mint amilyen osztatlanul nevelésesnek találja a lélekbuvárok ebből való jóslatásait.

Végtelen örömet érek a miatt, hogy a köznezet rólam sem osztja hát a vasutas filozófok lesújtó ítéletét s e fölötti örömben mutatok Önöknek egy pár érdekes pillanatnyi fotográfiait, ami kedves és sokszor a naivságig ügyetlen utazó publikumunkból.

Ott eszközöltem ezeket a pillanatnyi fényképfelvételeket az egyhanguan döcögő vasúti kocsiiban, hová úgy-úgy összeszűrül egy-két napra egy csomó ember, mint valami kis Robinson szigetére; a hol nem menekedünk a megfigyelőtől, ahol két lépésről hallja minden hangunkat, látja minden mozdulatunkat s arcunknak minden elfintorítását.

Összegyűjtöttem egy csomó ilyen vasúti fotográfiait s levontam belőlük a következőt: s ez az, hogy létezik egy különös vasúti betegség, mely elfogja a magyar embert, mihelyt megerzi a közösen szagát, mihelyt megüli fülét a siströgő vízgőz s a mozdonyok sítvő fűttyének hangja. Vizsgáljuk csak ennek a vasúti betegségnek egy pár érdekesebb válfaját.

Itt van mindjárt egy igen közönséges, igen elterjedt s rendkívüli ragadós kór. Az ebben szenvedők gyűjtő néven „ideges utasok”-nak nevezhetők.

A kórtünetek a következők:

A beteg — kinek máskülönből lehetnek olyan idegei, mint egy hajókötél — tüstént jelentkezik a betegség előjelei amint elutazását hosszas töprengés után végérvényesen elhatározta. Az elutazás előtti éjszaka az ilyen egyénekre rendkívüli kínos. Álrukban nyögnek, rugdalóznak, sőt nem ritkán sikoltoznak, mivel folyton ide s tova robbogó mozdonyok nepezik be almukat s egy ilyen lázas álomra átlag két lekésés, egy elgázolás s 4 tragikus végű vonatösszeütközés esik. A férfiak végreledneknek, a nők tünder szárnyu angyalkák helyett rendszerint torzonborz, goromba kalauzokkal fuzionálnak s mindkét nem különös irtózáttal idegenkedik a vasúti hidak és alagutakkal szemben.

A beteg a kora hajnali órákban felébred — esernyője s aprópénz tárczája ott-hon fejeletésével — kimerülve lázas nyugtalansággal érkezik a pályához, 1 óra 20 percczel előbb, mintsem kellene. E nyugodtan elülthető 1 óra 20 pecz azonban rendkívüli csilapítólag hat felzakotló idegeire. A jegyváltás és podgyász feladás a legnyugodtabban történik meg s az ideges felénkség csak 20 percczel a vonat elindulása előtt lép ismét előtérbe. A lekésés miatti félelem gyötrelmet még fokozza, hogy a nagy sietésben a hordár számát valamiképp elfelejtette.

Jól megfontolja, melyik kocsiba üljön, mert összeütközésnél tudvalevőleg az utolsó kocsi a legveszedelmesebbek; jól megvizsgálja a vasúti kocsit melyik pamlagán foglaljon helyet, mert a menetiránnyal háttal ülni sokanál végzetes szédülést okoz. Nehány léghuzam, avagy napsugár elleni óvintezkedés és — miután úgy a kalauz, mint a jegyszédő megnyugtatta az irányban, hogy jó vonaton ül — a boldog nyugalom érzete ül ki arczára s rövid időre teljesen feledjük, hogy beteggel van dolgunk. Az utazás folyamán nem is okoz más kínos gyöttrődést, mint a közlegő átszállás reménye s az kilátás, hogy majd ebédelés közben nem é fog hiba történni pakban, vagy emberben.

Erdekes elnézni az ily szegény betegeket a vasúti éttermekben. Mar a levesnél el hiszik, hogy lekestek, e miatt ideges gyorsasággal esznek s nem ritkán a salátára szánt olajat isszák meg s a salátára öntik a bordeauxit. Miután a fizető pinczért kétségbeesett sürgetődzéseikkel holtra boszantották, ez pedig boszúból a fizetésnél rutul becsapja őket: roham lépésekben foglalják el ismét kocsijukat.

A megérkezés megváltás e szegény szenvedőkre, mert ily rendszerint egy tapasztalt s a helyi viszonyokkal ösmerős rokon vagy barát veszi szárnyai alá s ülteti kocsiába s teljesen kimerült beteget, kin a fent körülírt kóros tünetek csak legközelebbi utazásánál lépnek fel ismét.

Az ily vasúti betegeket az epés emberek „zónásoknak” is nevezik, de en óvakodtam e kifejezéstől két okból. Először, mert nem vagyok epés ember. Másodszor, mert ismert lovagiasságom nem engedte e csúf kifejezés használatát akkor, midőn e vasúti betegség leginkább a hölgyek sorából szedi áldozatait.

Óvakodjunk e veszedelmes bajtól, mely már csak azért is nagy szerencsétlenség, mivel rendkívüli ragadós a környezetre nevezve éveink számaival nem hogy enyhülne, de még súlyosbodik.

Erdekes betegség az u. n. „vasúti közlekenységi mánia” is.

Gyakran tapasztaltam, hogy oly egyének kik a polgári életben nagyon is zárkóztak s rendkívüli megvátogatják társaságukat, a vasúti kocsit négy szük fala közt egyszerre lerombolják a társadalmi korlátokat s a helyett hogy zárkóztak lennnek, közeledőkké, bizalmasakká lesznek egész a tolakodásig.

Ezek a szegény elváltozott emberek a fent megjelölt vasúti kór áldozatai. A bajnak két baczilusa van: az unalom és az az elpuszthatatlan érzet mely a szűk vasúti kocsiiban fokozottan kiáltja, hogy az ember társas lény. Ez a két bacillus okozza azt, hogy egy ismerős a vasúti kocsiiban sokszorozott örömet okoz s hogy az idegen iránt is meleg érdeklődés támad szívünkben.

Megfigyeltem az e bajban szenvedőket, hogy milyen végtelen raffinériát fejtenek ki az irányban, hogy a zárkózottabb természetű uti társakat szóra bírják. Csodálatos egyöntetűséggel találják meg az erre alkalmas közhelyeket. Ha pl. gazda az illető, — az eszében merőn ki néz a kocsi ablakán, azután hozzád fordul s végtelen megvetéssel azt mondja, „silány, gyalázatosan silány”. Ne félj, nem rád érti, hanem a jobbra-balra elterülő vetésekre. Persze, hogy önkénytelenül rá mondod, hogy „bizony nálunk is felférne egy kis jó eső” . . . . és már meg kezdődött a diskurzus. A kereskedelmi utazó 5 perccel alatt megkérdi tőled, hogy „hova utazik uraságod” s egy további negyed óra alatt kiszedi belőled, hogy melyik városodban a legkényelmesebb hétel s kik azok a boldog párok, kik rászorulnak az ő első minőségű menyasszonyi kelengyéire.

Az ily beteg képes ablakot nyitni, ha nincs is melege szivarra gyújtani, ha gyűlöli a füstöt csak azért, hogy tisztességes ürügyet kapjon a beszélgetés megkezdésére.

Igen veszedelmes egy betegség mert a szemben ülő gondozott bajusszu fess, utazó sapkát viselő, arany óraláncos, nyájas modoru gentleman, nem ritkán utazó tolvaj s elemeli a „közlekenységi mániá"-ban szenvedő bizalmasodó beteg pénztárcáját, vagy egy kis hamis kártyával hálálja meg a nyájas közlekedést.

A vasuti közlekenységi mániának merőben ellentéte a most ismeretlen elő vasuti betegség mely leginkább a kereskedelmi utazók és disznókupeczek közül szedi adatait.

E kör tünetei oly unszimpatikusak, hogy komolyan gondolkozom ne mellőzzem-e az ismertetést, s ha mégse mellőzöm csak az az oka, hogy az „élelmek szeptája" már nagyon is rá szolgált a leleplezésre.

Ezt a szeptát a túl élelmesség s a kényelemszeretet jellemzi; hitvallásuk, hogy két ember sok egy vasuti kocsiára. Céljaik kivételénél csordás erélyt tanúsítanak s gorombák, mint egy arkansasi hírlapíró.

Önök kölgyeim nem igen ismerik az e fajta embereket, mert bizonyos mértékben feszélyezve vannak a nők előtt s csak férfiakkal szemben fejtik ki összes tehetségeiket.

Ejjel van. Álmosan, fáva keresünk egy üres kupét. Végre kinyitottunk egy fülkét, bár az jól elzárva lefűgönyözve s elsőltítve éppen nem kelti fel bizalmunkat Bemegyünk. Az egyik pamplagon egy óriási bunda fekszik. Szeliden és szerényen ül mellette a jövővény s nyugodt mindaddig, míg a bunda egy erélyes rugást nem irányít felé. E mozdulat, melyet meinten erőteljes hortyogás követ, tisztába hozza a helyzetet. A bundában utas van, meg pedig egy az élelmek szeptájából. S téved, aki azt hiszi, hogy alszik a nyomorult, aztán azért hortyog . . . A világot sem! Csak azt akarja elhitetni, hogy álmában rugdosott, de meg így, a bunda szegletéből kényelmesebben lehet utatársára, hogy miként hat rá a kedélyes átvőzés.

Az utatárs pedig vagy balek. vagy nem balek. Ha balek, megretírá s kimenekül a folyosóra s ott fagyoskodik reggelig; ha nem balek, elfogadja a kihívást s válsz gyanánt jót taszit szeretetreméltó szomszédján.

Ha ez aztán látja, hogy legényre akadt, folytatja az atakot, felemelkedik, helyezkedik, pakolódik, e közben gyűlöletes pilantásokkal, pakolódik a merész betolakodót. Kimegy és bejön, bejön és kimegy; ablakot nyit ablakot zár, szoval igyekszik magát — kellemessé tenni. S jaj annak, aki nem veszi észre a cédulát az ablakon, mely szerint a szivaros emberek ki vannak űzve e paradicsomból. Az első füstgomoly, mely szivarjából felszáll, valósággal dühöngővé teszi ellenfelét. Mint egy sebzett oroszán, kiált kalauz után s harsog a koesi a kedélyes diskurzustól.

De ha mindezt a szekurátú hősiessen kiálta, megnyerte a parthit. Dühös ellenfele — miután belátja, hogy ki nem turhatja — egyszerre jó barátjává válik, sőt pártfogó-sába veszi. Közös egyetértéssel védekeznek ezután az újabb betolakodók ellen s álomba ringatják egymást vasuti élményeik elbeszélésével; meghittan s hunczutul hunyorgatnak e közben, mint akik értik egymást.

Nines olyan bezárt vasuti kocsi, melyet az ilyen alakok késsel, Wertheim kulacsal — vagy a manó tudja, hogy mivel, ki ne tudnának nyitni. Rendszerint kítűnő hangimitátorok s ha kell, egy iker csecsemő pár jajgatását utánozzák a közeledő utasok elretentésére. Felelmetes alakok a fináncz előtt s kedvercz themájukat képezi a becsapot spenót húsárok históriája.

En a magam részéről respektálok, irigylem, de gyűlölöm is őket. S kiváló lelki gyönyörűségemre szolgál, ha felsülnek, vagy bajba jutnak. Egyszer nagy öröömre magam is láttam egy ilyen felülést „egy az élelmek szeptájából" utazott velünk s anazódt keményen az ő kiváló utazó talentumáról.

A többek közt elmondta, hogy vonatössze-ütközésnél az okozza a tapasztalatlanok vesztét, hogy a vasuti kocsi két szomszédos s az ütközésnél összenyomuló padja eltöri a lábukat. Ő tehát, mihelyt vészfütyöt hall, törökösen maga alá kapja lábait. Mozdulatokkal is ilusztrálta az előadását s mikor éppen törökösen maga alá szedett lábakkal ült a bórplamagon, a vonat nagyot zökkent s ő egyensúlyt veszve bukott a két pamplag közé . . . Mikorára föltápázkodott, csepegett a betört orrából a vér . . . Képzeltetik, milyen derültséget keltett ez a különös bal-est elleni biztosítás. Csúf dolog a káröröm, de ez egyszer szívünkől jött s arra érdemest sújtott.

Minden igaz ember őrizkedjék e csúf betegségtől, mely az ellenszenvet s kárörömet ilyen kárhazatos mértékben képes feléleszteni embertársaiban.

Rendkívül sajtáságos egy baj a most ismertetendő vasuti betegség, melyet azt hiszem, legtalálóbban „vasuti éhtifusz"-nak nevezhetünk.

Az e bajban szenvedők a polgári életben a legrendesebb, mértékletes emberek, kik a világot el nem térnének rendes napi kosztjuktól s kiket teljesen kielégít a szokásos sült fogás s a naponkénti fél liter bor.

És ime mi történik utazás közben? — A mértékletesség mintaképe a 3-ik állomásnál mohó vágat érez egy pörkölt s egy pohár sör elfogyasztásához. Alig egy óra múlva egy molai spriczer, majd egy szódafröcsösöt vesz magához, hogy kitöltse az oszonnáig tartó, csiga-lassusággal muló időt.

A tartalmas uzonna megnyugtálja egy időre, egész addig míg Kaál Kápolna táján fel nem hangzik a gyümölcs árus asszonyok vontatott kiáltozása. Itt köteleességének tartja meggyőződni róla, hogy nem humbug a kaál kápolnai cseresznye országos híre s hogy ugyanott igen jó jókori körtét is árulnak na és végre a tapasztaltak feletti örömben Hatvanban 3 pohár sort vesz magához.

Igy eszi át magát 200 kilométeren és másnap végételenül csodálkozik és kesereg rajta, hogy gyomra ég, feje szédül s a legkomolyabb meggyőződéssel okolja mindezt azt az istentelen pesti vendéglőt, aki természetesen zsir helyett fagygyuval főz s nyul helyett maeskat tálal — az ő szemében.

Rendkívül kellemetlen, ha e „vasuti éhtifusz" az u. n. ideges utasokon tör ki, amint ezt leggyakrabban gyermekekkel utazó anyáknál tapasztalhatjuk.

Az „ideges utazó" ugyanis — amint az előbb már ismerteltem — iszonyodik az át és leszállástól, nyugodton marad hát a vasuti kocsiiban s utastársai nem kis bosszúságára itt igyekszik mániáját kielégíteni. S képzeltetik, hogy mi minden megakad egy ilyen utas mozgó kamarájában. Nem szokatlanok a vasuti kocsiiban elköltött 4 fogásos dinerek s ha még egy üveg kávé, egy kulacs bor s egy pár narancs is akad, igen jól el lehet szórakozni az uton.

S ne tegyen idegessé, ha a herczig 5 éves kis publi tönkre teszi új ruháját a kezében szorongatott kacsá zombbal? . . . Ne félj, van még méltányosság a földön és az anyákban! s biztosra veheted, hogy téged is megkínálnak a dús lakomával.

E betegek javíthatlanok s képesek Karlsbádtól — hol idült gyomorjából két hónapig kezelték őket — haza enni magukat.

Végeztem a vasuti betegségek fő válfajaival. Nem tudom, sikerültek-e a felvételek, nem tudom hallgatóm melyikének milyen mértékben tapintottam eleve nére. Abban azonban Önök is, meg én is egyetértünk, hogy a hosszú utazás, meg a hosszú felolvasás egyformán unalmas. — Tehát én is állomást jelzek, megérkezünk . . . Második program-pont . . .

Tessék kiszállani!! . . .

Különfélék.

A csári udvarból. Szent-Pétervárról írják a lapoknak: négy héttel a nagy hójt megérkezése előtt megnyílnak a csári téli palota kapui és megkezdődnek az udvari mulatságok. Az első, a legnagyobb bál, elmúlt már. Erre háromszor meghívót küldtek szét és a meghívottak közül nem hiányzott épkezláb ember. Magánosok és nagybirtokosok, kik eddig a külföldön vagy falusi birtokaikon éltek, siettek a fővárosba, hogy sűtkérezhesenek a csári kegy fényében. A mi a bálit toilleteket illeti, a nagy bálon nem erőltetik meg magukat a hölgyek, mivel ugysem tűnnek föl a nagy tömegben. A kisebbeken aztán annál káprázatosabb fényűzés fejtenek ki. A czárné maga egyszerűbben öltözködik sok mágnásasszonynál. Toilletlek leírását nem élvezhetik meg az orosz hölgyek, mivel a czárné ruhájának leírása tilos, a többi hölgyeket pedig courtisóiból nem közölhetik. A czárné nagyon szereti családját és csak a gyermekszobában érzi magát igazán boldognak. Akárhányszor ő maga eteti gyermekeit, ha pedig betegek, el sem mozdul az ágyuktól. Egy angol képeslap nemrég egy képet közölt, amelyen az orosz czárné volt látható, amint kisebbik gyermekét italtja. A censor ömszerázcolta szemöldökét és nem merete kiadni a lapot. Áttette az udvarmesterhez, azaz a főudvarmesterhez, aki szintén nem tudott határozni és a czár elé vitte a dolgot. A czár sem akart belevatkozni és azt mondta, hogy a czárnéra kell bízni a döntést. A czárné mosolyogva nézte a képet és — örömmel engedte meg a lap kiadását.

A szépség-verseny multja. Az Európában többféle divatos szépségverseny nem a modern kor találmánya. Még Jámvor Lajos, német király idejéből való. Ugy történt a dolog, hogy a király, mikor a felesége meghalt, kolostorba akart vonulni. Mivel ebből nagy baj jött volna az országra, a főpapok és államférfiak sehogyssem akarták megengedni, hogy szándékát végrehajtsa. Végre is kénytelenek voltak egy újabb hazasságra gondolni. Szépségversenyt hirdettek, amelyen az egész ország nemeseinek leányai résztvettek. — A sok szebbnél-szebb leánynak nem tudott ellentálni a király és kiválasztotta a neki leginkább tetsző leányt, bajorországi Judithot. Ettől az időtől fogva nemcsak Németországban, hanem egész Európában csaknem mindenütt divik ez a „szép" szokás.

Piaci árak.

— Április 20. —

Buza	12.50	12.60.
Rozs	8.20	8.30.
Árpa	6.70	6.80.
Zab	7.50	7.60.
Tengeri	5.30	5.35.
Szész	20	— 56.

Szerkesztői üzenetek.

„Fenti." Ugyan, kérjük, ne legyen a nyira kíváncsi. Hanem ha mindenáron tudni akarja, legyen szerencsénk személyesen.

Pall. Nem rossz! Hogy mi csináljunk Önnek egy névnapj köszöntő verset, amely rövid is legyen, csattanós is legyen és benne minden jó meg legyen? Ime, tessék:

E dícső nap reggelén
Mit kívánjak én?
E dícső nap reggelén
Azt kívánom én:
Minden jót kívánok!

Azt hisszük teljesen eleget tettünk kíváncságnak a reggel helyett pedig tehet delelőtöt, délutánt, vagy estét; amelyek tetszik és amelyek jobban illik a helyzethez.

Post festa. léjét multa.

Üzlethelyiség változtatás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az eddig Gredig-féle emeletes házban évek hosszú során volt

üveg- és porcellán-üzletemet

a házbér tetemes megtakarítása miatt iskola-utca 13. számú lakásomba tettem át, hogy így a nagy boltbér megtakarítása által a nagyérdemű vevőközönségnek módomban legyen sokkal jutányosabb árakon szolgáltatni

ki, minden az üveges szakmába vágó s boltomban található árukat.

A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, maradok Nyiregyháza, 1898. április hó.

alázatos szolgáljuk:

Éles Lajos,
üveg kereskedő.

(24-3-2)

Legnagyobb nyeremény megszerzésébe

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény jegyzéke.

A legnagyobb nyeremény megszerzésébe

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	1 jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40

50,000 nyer. és jut. **13.160,000**
összesen
melyek hat húzásban soroltnak ki.

A második nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét megkezdődik

100,000 sorsjegyre **50,000** újból nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, amint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Szives mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6 frt.

" fél " " " 3 frt.

" negyed " " " 1 frt 50 kr.

" nyolczad " " " 75 kr.

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénzüelőleges beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul allanak előre is rendelkezésre. Amint ismeretes, a húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosak és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kiváló szerencse

kedvezett főrudánkuk az I. magy. kir. osztálysorsjátékban, a mennyiben már az előző osztályokban (az első öt osztályban) **100,000, 30,000, 5000,** valamint számos **2000, 1000, 500** és **300** koronás nyereményt nyertek főrudánkban, melyeket a szerencsés nyerőknek ki is fizettünk.

Ajánlatos ennélfogva a II-ik magy. kir. osztálysorsjáték I-ső húzásához a megrendeléseket mielőbb hozzánk juttatni. Emlékeztetn: az első sorsjátéknál hangoztatott azon többszöri figyelmeztetésünkre, hogy röviddel az első osztályú húzás előtt az első osztályú sorsjegyek elkelnek; és igazunk is volt, mert még közvetlen az első osztályú húzás előtt a bel- és külföld elárasztott bennünket rendelmenyekkel oly annyira, hogy a későn érkezőket legnagyobb sajnálatunkra már nem eszközölhatták.

Kérjük tehát a rendelmenyeket az első osztályhoz mielőbb, mindenesetre azonban legkésőbb

április hó 29-éig

hozzánk beküldeni, mert csak ez esetben ígérhetjük ezek biztos eszközését.

TÖRÖK A. és TÁRSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói

BUDAPEST,

V., Váci-körút 4/A.